

JAARVERSLAGEN 2021

van de IVN afdeling Hellendoorn - Nijverdal.

In deze verslagen leggen de werkgroepen verantwoording af van hun activiteiten in het afgelopen jaar 2021

Hartelijk dank aan iedereen die een bijdrage heeft geleverd.

INHOUDSOPGAVE JAARVERSLAGEN 2021	Pag
Jaarverslag Spinsels	3
Jaarverslag Steenuilen	4/7
Jaarverslag Roofvogelonderzoek	8/9
Jaarverslag Gierzwaluwen	10/11
Jaarverslag Torenvalken	12/14
Jaaroverzicht 2021 publieksactiviteiten IVN natuurgidsen	15
Jaarveerslag bosuilen 2021	16/17
Jaarverslag Fotowerkgroep	18/19
Jaarverslag Kerkuilen	20/21/22
Jaarverslag Plantenwerkgroep	24/25
Jaarverslag Geologie	26
Overzicht Werkgroepen en coördinatoren	28

Niet ontvangen:

Jaarverslag Website

Jaarverslag Cursussen

Jaarverslag Paddenstoelenwerkgroep

Jaarverslag werkgroep reptielen en amfibieën

Bestuur **IVN Hellendoorn–Nijverdal**

Voorzitter: vacant

Secretaris: vacant

Wvd:Laurens Oude Voshaar,

Sesastraat 101, 7607 MC Almelo

email: l.oude.voshaar@ziggo.nl

tel. 06 -36295251

Penningmeester: Wim Feddes,

Noetselerbergweg 29, 7441 BJ Nijverdal,

email: w.feddes@home.nl tel. 0548-620019

Leden:

Herman Kraaij

email:hjkraaij@kpnmail.nl

tel 654908735

Jos Wennemers,

P.C. Hoofdstraat 19, 7442 XA Nijverdal

email: j.wennemers@home.nl

mob: 06-39888343

JAARVERSLAG 2021 SPINSELS

Spinsels verscheen in 2020 viermaal; aan het begin van de maanden maart, juni, september en december.

Deze vier Spinsels waren ook in 2021 goed gevuld. Verschillende leden leverden mooie artikelen aan. De fotowerkgroep bezorgde ons ook dit jaar weer veel verrassende foto's, waar we dankbaar gebruik van konden maken. Ook verschillende schrijvers leverden bij hun teksten mooie foto's. Daarmee konden we steeds een gevarieerd en kleurig magazine samenstellen.

Meerdere fijne en positieve reacties kwamen hierover bij de redactie binnen. Maar het maken van de Spinsels is echt alleen mogelijk dankzij de inzet van alle schrijvende en fotograferende IVN leden.

De bezorgersgroep onder aanvoering van Eric van Leeuwen zorgde er voor dat de Spinsels bij de leden in de bus kwamen.

Naar een aantal leden werden de Spinsels digitaal verzonden.

Dini en Willem Zuethoff

JAARVERSLAG STEENUILEN IN DE GEMEENTE HELLENDOORN 2021

Een heel bijzonder seizoen is aan ons voorbij gegaan. Eind maart tot 24 graden, dus vroege activiteiten bij de steenuilen. De maand april met een gemiddelde temperatuur van 15 graden remde in de natuur alles af en dat ging door tot 7 mei. Vanaf 8 mei werd het behaaglijk voor mens en dier, 22 graden, maar slechts 1 week konden wij daar van genieten. Begin juni werd het voor een langere periode 26 graden.

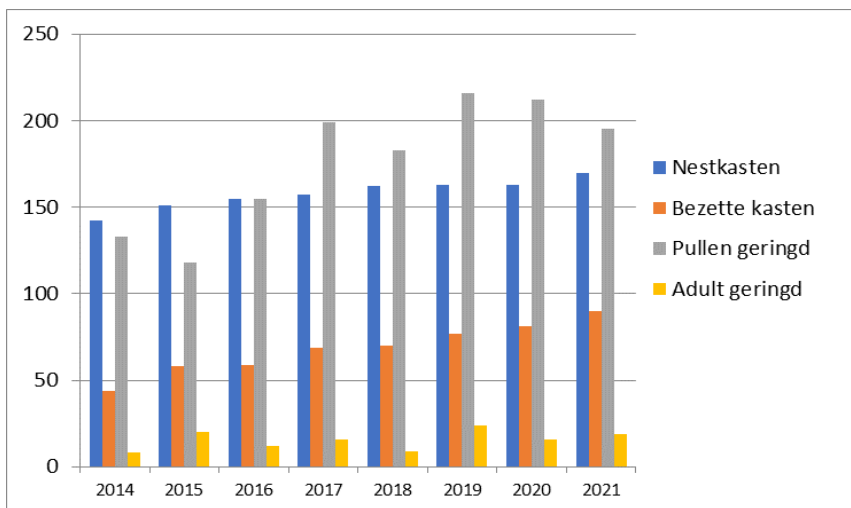
U zult wel denken wat heeft dat met de uilen vandoen, nou meer dan u denkt. Door de lage temperaturen zijn ook insecten en kevers later en laten zij nou tot het voedselaanbod van de steenuilen behoren. Alle uilensoorten reageren bij hun eerste ei-leg vooral op het voedsel aanbod. Start ei-leg en ook het aantal eieren per broedpaar is daar vaak van afhankelijk. Voor de kerkuil is dit nog duidelijker, zij beginnen eerder dan normaal met leggen en bij veel voedselaanbod gaan er meerdere paren over tot een tweede of bij uitzondering een derde legsel in één broedseizoen. Meerdere steenuilen zijn half april begonnen met leggen en na één of twee eieren gestopt met leggen. Tijdens de eerste controle ronde begin mei bleken meerdere nestkasten geen ouders en alleen maar koude eieren te bevatten. Weken later nogmaals gecontroleerd en in de meeste van die kasten bleek de inhoud er nog net zo bij te liggen.

Gelukkig ging er heel veel wel goed, al begon het wel een week later dan gebruikelijk voor de steenuilen. In totaal hadden wij 90 nestkasten bezet, daarbij moet nog vermeld worden dat er ook meerdere kasten, welke altijd bezet waren, nu niet bewoond werden. Tijdens de eerste ronde lopend tot 4 mei hadden wij slechts één kast waar jongen in lagen, de overige allemaal eieren. Dat bemoeilijkt de planning voor een tweede ronde omdat wij niet weten wanneer de aanwezige eieren zullen uitkomen. Dat bleek tijdens de volgende ronde, er waren op meerdere locaties zelfs eieren bijgelegd en dan is het voor ons een koud kunstje een goede planning te maken.

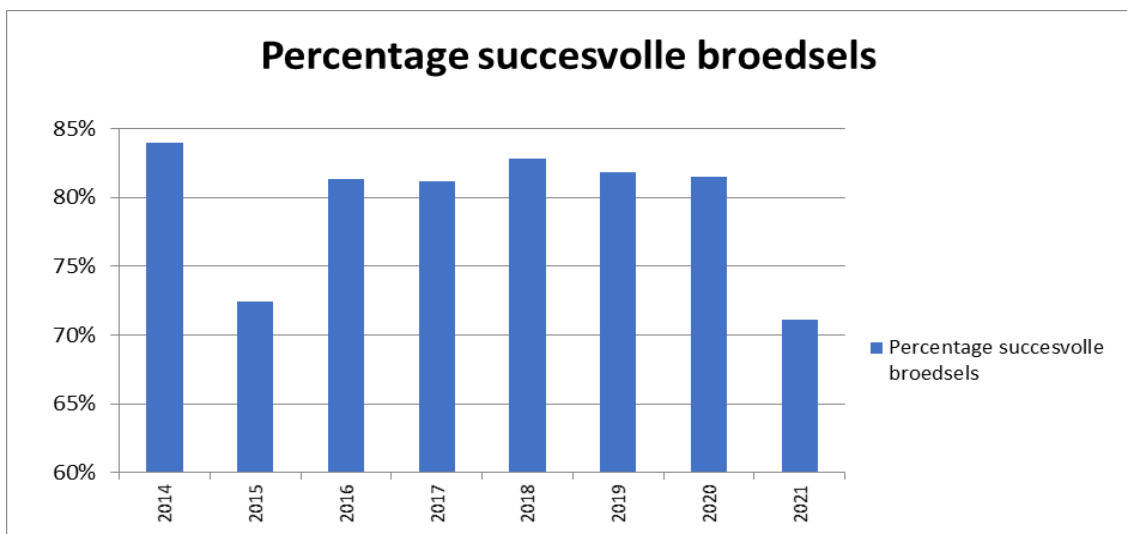
Bijzonderheden

In onze kasten werden, in plaats van steenuilen, ook 26 nesten van spreuwen, vier van koolmezen en 4 vier eekhoorn gezinnen aangetroffen. Ook lagen er nog Drie merelnesten in het voorportaal. Dat is niet onze bedoeling, maar ja, in de natuur regelt het vanzelf. De eekhoorn heeft niets te vrezen maar de andere soorten staan op de voedsellijst van de steenuil. Of dat ook gebeurd is weet ik niet. Wel constateerden wij bij het schoonmaken van een kast met daarin eerst een koolmees op eieren dat daar een jonge steenuil met zijn moeder in verbleef. Het jong was toen niet vlieg vlug, dus lijkt het aannemelijk dat het mezenechtpaar het veld moest ruimen.

Percentage succesvolle broedsels

In drie nestkasten is vanaf 2014 door de zelfde vrouw gebroed. De eerste broed aan de Coninckserveweg en heeft in al die jaren daar 26 jongen grootgebracht. Ook bijzonder daaraan is dat haar man, aantoonbaar vanaf 2016 daarin zijn bijdrage heeft geleverd. In Marle broed er één die inmiddels 22 jongen heeft groot gebracht. De kroon spant een steenuil aan de Kathuizenweg die in de acht jaar dat wij haar kennen 31 jongen heeft grootgebracht. Helaas, haar man hebben wij nooit aangetroffen, maar zonder de mannen kunnen de vrouwen het wel vergeten.

Educatie schoolklassen

Jammer dat deze activiteiten geen doorgang konden vinden. Door corona mochten wij geen scholen bezoeken en ook de voor kinderen het meest indrukmakend gedeelte tijdens het ringen in het veld moest daardoor helaas (wederzijds) afgeblazen worden.

Nieuwe ringer

Meerdere erfbewoners hebben de voorbije jaren Marjan de Boer naast mij, als assistent-ringer de uilen een ringetje om zien leggen.

Zij komt uit de omgeving van Haaksbergen waar haar voorganger als ringer helaas te jong was overleden. Daarom melde zij zich aan bij het vogeltrekstation om ook de opleiding tot zelfstandig vogel-ringer te mogen volgen. Samen hebben wij er een succesvolle periode van gemaakt wat er in resulteerde dat zij half mei examen mocht doen. Ze heeft het door haar fel begeerde certificaat behaald en mag nu zelfstandig als ringer het veld in. Voor de regio Haaksbergen een mooie oplossing. Haar plaats in ons opleiding gebeuren is nu ingenomen door Ineke Kerkhoff uit Rijssen die vooral binnen “ de Katoelenkickers “ uit Wierden wil gaan werken. Dit beslaat de gemeente Wierden, Rijssen/Holt en een deel van Twenterand. Denkt u na dit gelezen te hebben dat u daar mogelijk ook wel interesse in heeft neem dan gerust met mij contact op. Ook bij het vogeltrekstation kunnen ze u daarover meer vertellen. In het begin van het ringen van vogels ging het vooral om de vogeltrek, de nadruk ligt nu vooral op het langdurig volgen van broedsucces en overleving van soorten.

Dit seizoen werd ik bijgestaan door Johan Boode, Henk de Bree, Geerhard Kleinjan en Raymond Wiegink. Begin mei was het voor ons echt aanpakken, 's morgens, s'middags en 's avonds in verschillende samenstellingen in de auto er op uit om vooral de eerste ronde in een zo'n kort mogelijk tijdbestek te kunnen afronden. Daarna hadden wij inzicht in wat ons te wachten staat en kan alles beter en overzichtelijker worden bewerkt. Vooral omdat een deel van de kasten niet bewoond blijkt te zijn.

Graag wil ik de perceel eigenaren, welke een nestkast op hun terrein hebben hangen, bedanken voor hun gastvrije ontvangst en enthousiasme. Alleen samen kunnen we er voor zorgen dat steenuilen in onze gemeente blijven en de populatie in stand blijft.

Namens de werkgroep, Albert Stevens

Steenuil tekening van Jim Gilloffo

VERSLAG ROOFVOGELONDERZOEK 2021

Ook dit jaar hebben we weer roofvogelinventarisaties verricht in de gebieden van Staatsbosbeheer, gelegen ten noorden van de N35 rijksweg Almelo/Zwolle. Voor Landschap Overijssel hebben we het Wierdense Veld met het gebied bij de Bruine Hoopsweg geïnventariseerd.

In mei van één van de voorgaande jaren stuitte we tijdens ons roofvogelonderzoek in het Wierdense Veld op een jonge ree.

Havik

We hebben een bezet havikshorst ontdekt. Er zijn twee jongen uitgevlogen. Vorig jaar was geen havikshorst bezet.

Buizerd

Acht buizerdhorsten waren bezet en zeven succesvol. Er zijn tien jongen uitgevlogen. Vorig jaar waren acht buizerdhorsten bezet en ook succesvol. Er zijn 15 jongen uitgevlogen.

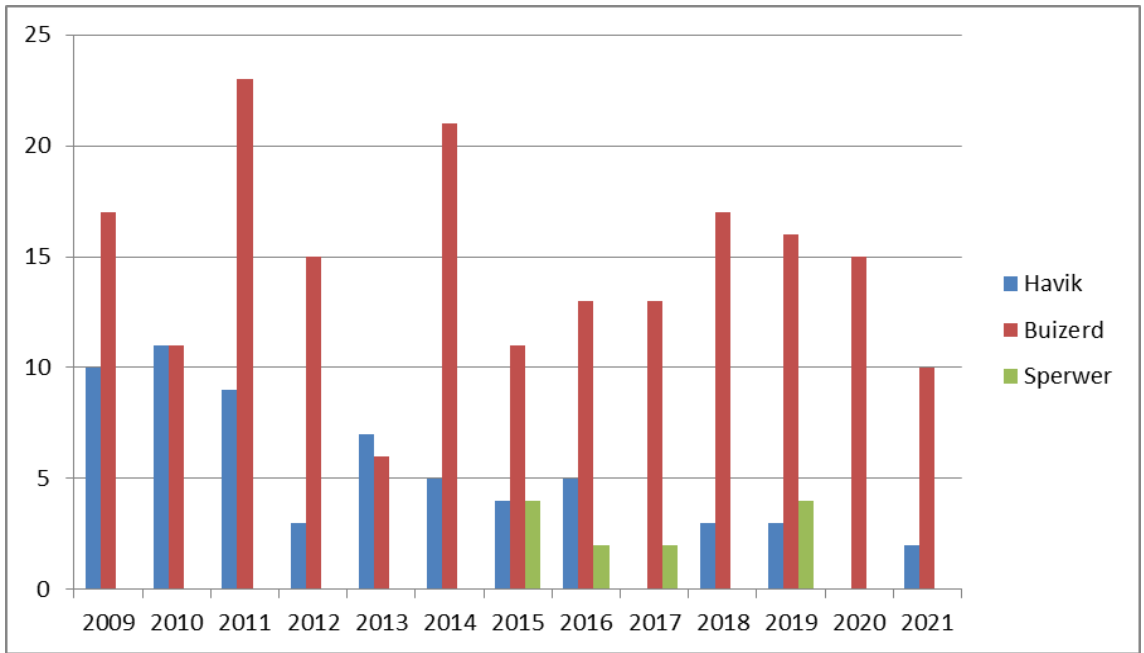
Sperwer

We hebben even als vorig jaar geen bezet sperwerhorst ontdekt.

Door de coronamaatregelen hebben we tot 6 juni geen onderzoek kunnen doen. Voor de raaf was dit te laat. Dankzij Albert Stevens zijn we goed op de hoogte van de broedresultaten. Hij heeft op 12 mei beide ouders met vier jongen tegelijk in de lucht waargenomen. Vanaf 6 juni hebben we met de camera op telescoopstok de horsten bekeken. Van een aantal waren de eieren al uitgekomen en hebben geen zicht op het aantal gelegde eieren.

De broedresultaten van de roofvogels zijn in 2021 voor de buizerd minder goed dan vorig jaar. Met de havik gaat het iets beter we hebben weer één broed geval. Van de sperwer hebben we geen succesvol broed geval kunnen ontdekken.

In de gebieden van Landschap Overijssel hebben we dit jaar geen succesvolle broedgevallen.

Tabel 1 Aantal uitgevlogen jongen

Namens de werkgroep roofvogels

Frits Teunissen

GIERZWALUWEN IN DE GEMEENTE HELLENDOORN IN 2021

Het seizoen van de gierzwaluwen is weer voorbij, en wat voor een seizoen. Begin mei veel te koud en onstuimig weer in grote delen van Europa. Dit resulteerde in een aankomstdatum van 6 mei voor de eersten en de grotere groepen lieten zich pas 19 mei bewonderen. Daarna kwamen de jongen van 2020 nog binnen zodat het hoogtepunt zo ongeveer op 30 mei lag. In mijn woonomgeving bleek achteraf dat alle 32 beschikbare nestkasten bezet zijn geweest, een teken dat de gierzwaluwen de aangeboden kasten weten te waarderen. Daar moet onmiddellijk bij aangetekend worden dat er in onze naaste omgeving ook geen enkele mogelijkheid bestaat voor de vogels, dit geldt ook voor mussen, om onder de dakpannen of onder dakkapellen een nestlocatie te vinden.

Nestlocaties zijn van levensbelang voor het voortbestaan van de gierzwaluwen. Geen nestlocatie gevonden houdt in dat er geen jongen komen en dan zal het aantal zeer snel minderen. Heb al eerder aangegeven dat in de oudere wijken in onze dorpskernen steeds vaker oude, slecht geïsoleerde daken, vervangen worden en dat zijn heel vaak de locaties waar (onbewust) broedgelegenheid werd geboden. Nijverdal-Noord is zo'n voorbeeld waar het steeds moeilijker wordt om nestgelegenheid te vinden. In Daarlerveen kun je de gehele populatie vernietigen door aan de Meeuwenweg de daken te vervangen, dat zegt genoeg.

Wat kunnen wij daar tegen doen: Neststenen in de muren maken is een kostbare mogelijkheid, ook door gierzwaluwnestkasten op te hangen kun je de vogels helpen. Zij moeten de kasten wel eerst ontdekken, maar als zij er eenmaal gebroed hebben is het elk jaar raak en wordt het een populatie. Mijn voorkeur gaat uit om op de noord of oostgevel (niet in de zon) meerdere kasten bij elkaar te plaatsen en de invliegopening moet vrij hoog aan de gevel zitten. Plaatsen alleen binnen de dorpskernen en onbelemmerd invliegen is een must.

Wilt u het gierzwaluwgevoel ook beleven kom dan gerust eens in het seizoen kijken aan de Notenhoek in Hellendoorn. Dat moest in 2021 voor 26 juli, toen waren ze al weer vertrokken.

Hiernaast de aantallen zoals ze (vliegend) zijn waargenomen boven onze dorpen.

De tellingen zijn uitgevoerd in de periode van 24 juni tot 5 juli 2021 door Hennie Bouwhuis, Gerrit Dommerholt, Marijke Hegeman, Johan Kroese en Albert Stevens.

Albert Stevens, september 2021

	2010	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	2021
Nijverdal tussen spoorbaan/ Rijssenstr/Smidstraat en berg Nijverdal tussen spoorbaan/	8	22	20	16	14	22	68	34	42	0	31	14
Rijssenstr/Smidstraat en Regge	65	59	215	129	134	164	139	132	141	107	149	31
N'dal tussen spoor en Hellendoorn	52	75	126	49	115	88	90	89	58	65	39	53
Nijverdal wijk Groot Lochter	38	6	57	18	45	27	34	41	33	25	41	5
Nijverdal Kruidenwijk en Hulsen	63	50	48	66	24	86	55	69	*	35	53	28
Hellendoorn	28	66	95	52	61	104	120	128	137	101	117	82
Daarle	4	0	3	0	0	0	4	4	0	0	0	1
Daarlerveen	10	12	18	22	20	30	25	30	25	30	40	20
Haarle	10	8	5	4	8	5	18	24	23	0	3	6
Totaal	278	298	587	356	421	526	553	551	459	363	473	240

JAARVERSLAG TORENVALKEN IN GEMEENTE HELLENDOORN 2021

Controles en waarnemingen

Dit broedseizoen zijn we begonnen met de controlewerkzaamheden op een mooie lentedag van 28 april.

Op een adres in het buitengebied van de Kruidenwijk zat in de buurt van de nestkast in een naburige eikenboom een hoog eksternest welke in het bezit was genomen door een kraaien echtpaar. Omdat deze vogels geen torenvalk in hun omgeving tolereren was dat voor ons een verklaring waarom deze nestkast niet bewoond was.

Op een andere locatie troffen we op deze dag ook een lege nestkast aan. Hier zagen we aan de overkant van het aangrenzende weiland, in een akkerwal met hoge eikenbomen, dat het echtpaar torenvalk bezit had genomen van een bestaand eksternest.

4 mei zijn we op een herfstige morgen van het koudste voorjaar sinds 35 jaar weer op pad geweest. Meerdere torenvalkkasten waren nog zonder eieren. Volgens erfbewoners waren er wel valken in de omgeving van de kasten aanwezig. Door de kou hebben ze vermoedelijk het broeden uitgesteld. Iemand vertelde ook van een gevecht tussen twee mannetjes torenvalken. Eerst in de lucht en later op de grond met de klauwen en snavels op elkaar inhakken. We waren ook op locaties waar men ons vertelde dat er wel eens een steenuil of kerkuil was waargenomen op het erf. Voor ons weer een signaal om voor deze uilensoorten broedgelegenheid te creëren. In de afgelopen jaren is het ook voorgekomen dat een torenvalk de nestkast van zowel een kerkuil als van een bosuil in gebruik had genomen.

Tijdens de ronde van 6 mei waren meerdere kasten nog leeg of de broedsels nog niet compleet.

Bij de controle van 10 mei bleek dat het broedseizoen iets op gang begon te komen. Ongeveer 2 a 3 weken later dan gemiddeld. Op 26 mei is het nog steeds te koud en te nat (12 à 13 °C). In drie kasten, welke op 4 mei leeg waren, lagen nu 4 eieren. In twee kasten welke op 4 mei maar vier eieren hadden, waren er nu zes eieren te tellen en in twee kasten waren al jongen aanwezig.

Bij de groentetuinen in 'de Noetselers' zijn de tuinders blij met de nieuwe nestkast. Ze hebben nu duidelijk minder last van muizen en ander ongedierte. Alle 6 eieren in deze nestkast zijn uitgekomen. Voor de vele wandelaars en fietsers was het elke dag een genot om naar een aantal volwassen jongen te kijken en te fotograferen. De jongen zitten naast elkaar op de rand van kast om de omgeving te verkennen.

Op 7 juni zijn bij drie nestkasten de eerste jongen geringd. Op 7 juni zijn bij een derde controle van twee nestkasten alsnog twee eieren aangetroffen in beide nestkasten. Hier is het broeden dus laat op gang gekomen. Door het natte voorjaar was het gras in de weilanden hoog geworden en is er door de boeren laat gemaaid. Door het lange gras is het voor de torenvalk moeilijker om aan voedsel te komen. Op 22 juni hebben we een nestkast aangetroffen met slechts één ei en een nestkast welke leeg was terwijl er bij de vorige controle zes jongen aanwezig waren. Op 30 juni troffen we een nestkast aan met twee koude eieren.

Iemand vertelde ons dat een buizerd een jongvolwassen torenvalk had gegrepen terwijl deze op de rand zat van zijn nestkast. Bij het wegvliegen van de kast viel de jonge valk uit de klauwen van de buizerd op de grond. Direct hierop volgde de buizerd weggedreven door twee zwarte kraaien. Ondertussen gaan de erfbewoners, die dit schouwspel hebben gezien, de jonge torenvalk terugzetten in de nestkast.

Andersom hebben we ook te horen gekregen van bewoners op boerenerven dat bij voedselgebrek zowel de torenvalk als de steenuil de jonge zwaluwen predateren als voedsel voor de jongen. Door het natte voorjaar was het gras in de weilanden hoog geworden en is er door de boeren laat gemaaid. Door het lange gras is het voor de torenvalk en steenuil moeilijker om aan voedsel te komen.

Zorgboerderij de Schurinkshoeve hebben we ook bezocht. Beheerder Jos Kemper had gemeld dat er jonge torenvalken waren op het erf. Aan de achterkant van een grote schuur bevindt zich een bosuilenkast met uitzicht over de weilanden en op de Sallandse Heuvelrug. Van deze bosuilenkast heeft een torenvalkechtpaar gebruik gemaakt om te zorgen voor nageslacht. Na een inschatting te hebben gemaakt wanneer de jongen geringd kunnen worden, hebben we hiervoor een afspraak gemaakt met Jos, die een aantal van zijn cliënten hiervan deelgenoot wilde maken. In de bosuilenkast bevonden zich zes jonge torenvalken. Op een mooie, zonnige morgen in juni zijn we omstreeks koffietijd op ringbezoek geweest. Buiten zitten aan een tafel al een achttal senioren die belangstelling hebben. Albert geeft een passende presentatie en er worden vragen beantwoord over de torenvalk.

Daarna worden de jongen uit de nestkast opgehaald. Op de koffietafel worden de jongen één voor één geringd, gewogen, gemeten en direct weer teruggezet in de kast. De mensen waren enthousiast en vonden het geweldig om een jonge torenvalk van zo dicht bij te zien.

Resultaten

In de gemeente Hellendoorn staan inmiddels 39 geregistreerde nestkasten voor de torenvalk.

T.o.v. 2019 zij er zeven nieuwe kasten bij gekomen.

25 nestkasten waren bezet en 14 onbewoond. Dit is een bezettingsgraad van 64% (in 2019 was de bezettingsgraad 47%). In de bezette kasten werden in totaal 115 eieren gelegd.

Gemiddeld is dat vier tot zes eieren per kast. Een torenvalk legsel varieert van vier eieren tot maximaal zes eieren. In totaal zijn er 91 jongen geringd.

Met de opbrengst van 115 eieren en 91 jongen hebben we een score van 79 %. In 2019 was dit een score van 67%.

Al met al een heel mooi resultaat ondanks het natte en koude voorjaar.

Henk de Bree en Albert Stevens

JAAROVERZICHT 2021 PUBLIEKSACTIVITEITEN IVN NATUURGIDSEN

Ook dit jaar werd geregeerd door de COVID-pandemie en de daaraan vastzittende maatregelen. Toch konden nog verschillende activiteiten doorgaan. Dankzij een afgeslankt programma waren we flexibel en was het mogelijk om met kleine groepen op pad te gaan.

De eerste helft van het jaar moesten we de activiteiten die op het programma stonden nog afgelasten, maar vanaf juli kon eindelijk weer het programma opgepakt worden. Het contact met de werkgroep hierover is via de mail onderhouden.

Activiteiten 2021

Datum	Activiteit	Locatie	Aantal gidsen	Aantal bezoekers
11-6-'21	Wandeling door natuurgebied	Gagelmansveen	1	25
18-8-'21	Wandeling over de bloeiende heide	Nijverdalse Berg	7	45
12-9-'21	Wandeling natuur en historie	Sprengenberg	2	16
19-9-'21	Wildplukwandeling	Eelerberg	4	35 volw. en 10 kinderen
24-10-'21	Paddenstoelendag	Noetselerberg	8	60 volw. en 20 kinderen
7-11-'21	Workshop natuurfotografie	BC Sallandse Heuvelrug	3	18

Over het algemeen was iedereen enthousiast en verrast door de diversiteit aan natuur in de eigen omgeving. Ook kwamen er mensen die hier vroeger gewoond hebben om nog even nostalgische momenten te beleven. Het blijkt dat ook het vertellen van de historie en de ontstaansgeschiedenis van het gebied en de uitleg over de beheersmaatregelen zeer gewaardeerd wordt. Bijzondere soorten gezien tijdens de wandeling: Grote groepen kramsvogels, Groene glibberzwam, Okergele schijntruffel, Breedbladige wespenorchis.

De workshop Natuurfotografie was met 18 deelnemers al snel volgeboekt, succesvol dus.

In november was het weer mogelijk om fysiek een vergadering te beleggen, maar hiervan werd nauwelijks gebruik gemaakt. De opkomst was klein en dit maakt het nemen van besluiten moeilijk. Coördinator Dorie Bruggeman had aangegeven te stoppen, er was geen opvolging, daarom is besloten om zonder coördinator door te gaan. Een conceptprogramma voor 2022 was snel gemaakt en wordt door enkele mensen uitgewerkt. In het nieuwe jaar zal blijken of dit naar behoren werkt en hoe het verder moet met de werkgroep. Dank aan allen die het afgelopen jaar hebben meegewerkt aan de totstandkoming van dit programma.

Dorie Bruggeman

JAARVERSLAG 2021 VAN DE WERKGROEP BOSUILEN

Vorig jaar hebben we i.v.m. de Corona de bosuilenkasten niet bezocht. Het leek ons niet verantwoord om met twee of drie personen in één auto op pad te gaan. Aangezien Douwe en ik onder de categorie ouderen met medische indicatie vallen, leek het ons al helemaal niet verantwoord. Achteraf deelde Douwe mee dat hij toch alleen op pad was geweest langs een flink aantal kasten. Met een lange stok heeft hij hier en daar tegen de kasten getikt. Sommige uilen zullen vast gedacht hebben: "Wat gebeurt er nu toch ineens." Voor de werkgroep heeft dit wetenschappelijke onderzoek echter weinig informatie opgeleverd, maar Douwe was een illusie rijker. Inmiddels is de groep met twee personen uitgebreid : Frits Bosman en Herman Kremers.

Op 23 maart zijn we na enige discussie toch op pad gegaan. Douwe en ik in de auto met mondkapje op en Frits op de fiets er achter aan. Hij behoort nog tot de categorie jonkies die regelmatig op de racefiets en atb zit. Het weer was goed en we waren benieuwd of de

Corona ook van invloed zou zijn op de bosuilen.

We hebben die dag 20 kasten geïnspecteerd, zagen twee keer een uil afvliegen en telden vier eieren, natuurlijk weer een aantal holenduiven met eieren en een nest met twee jongen. Er was ook een half verrotte kast die we van de boom hebben laten vallen en later hebben weggehaald. Deze kast was de laatste tien jaar niet meer bezet geweest en we gaan deze dan ook niet vervangen voor een nieuwe. In één kast vonden we zelfs een dode rat.

Maar ook ontmoetten we een BNER, Sacha de Boer, oud-nieuwslezer van het NOS journaal. Zij blokkeerde met een grote groep ons pad met hun auto's. Ze waren een promotiefilm aan het maken voor een product op verschillende locaties op de Holterberg. Uiteraard was zij ook benieuwd wat wij daar deden. Ik mocht haar toch maar even op de foto zetten. Dat laatste maakte de dag weer een beetje vrolijk, want twee legsels met elk twee eieren was toch een mager resultaat. Frits heeft op zijn gewone fiets een flink aantal kilometers achter ons aangereden. Hij had het toch wel wat koud gekregen, maar wat ons betreft was hij meteen de eerste keer

geslaagd als nieuw lid van de werkgroep.

Twee dagen later hebben we de kasten bekeken aan de noordkant van de N35. Helaas was het resultaat niet veel beter. Weer hadden we twee legsels en twee uilen die afvlogen. In de ene kast vier eieren en in de andere twee kleine jongen

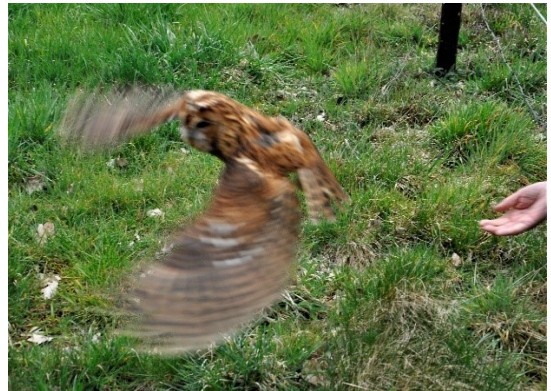
en een koud ei. Ook kwamen we weer een aantal holenduiven tegen. Frits is deze keer toch maar meegegaan met de auto. Je merkt dat we soms wat soepeler proberen om te gaan met de Corona.

Op 19 april en 10 mei is Albert Stevens mee geweest om de jongen te ringen en de moederuilen af te vangen. Ook Herman was van de partij. Uiteindelijk hebben we tien jongen geringd en twee moederuilen. We kunnen gerust spreken van een

achteruitgaan van de bosuilen in de laatste jaren. De Corona heeft geen onverwachte wending met zich meegebracht voor deze prachtige vogel. En niet te vergeten, twee nieuwe leden zijn enthousiast geworden voor dit mooie werk. Het meisje op de foto's is wel het meest enthousiast, ze weet nu al dat ze bioloog wil worden. Ze hebben dan ook een kast op hun eigen terrein hangen.

Namens de werkgroep,
Willem Kulsdom

JAARVERSLAG 2021 FOTOWERK GROEP IVN HELLENDOORN/NIJVERDAL

Algemeen

Het IVN is een educatieve vereniging. Fotografie is één van de mogelijkheden de natuur onder de aandacht van een breder publiek te brengen, bijvoorbeeld door het organiseren van exposities. Door het uitwisselen van kennis op het gebied van fototechniek en natuur versterken wij elkaar en brengen we onze hobby op een hoger peil. De digitale fotografie biedt veel mogelijkheden om veel foto's te maken. In combinatie met fotobewerkingsprogramma's geeft dit mooie resultaten. Net als voor iedereen was het ook voor ons weer een bijzonder jaar vanwege de Covid periodes. Gelukkig zijn we via de WhatsAppgroep en online overleg met elkaar in contact gebleven.

Werkgroep

De fotowerkgroep is één van de werkgroepen binnen de plaatselijke afdeling. De werkgroep is in 2010 opgericht. Zoals bij iedere vereniging is er verloop in het ledenbestand. De werkgroep telde aan het einde van het seizoen 22 leden, twee minder dan het jaar ervoor.

Wilt u meer weten over de werkgroep, neem dan contact op met één van de leden die u kent, of met de secretaris van de werkgroep Jaap de Beer, telefoon: 0548-612643 of per e-mail: jenhdebeer@gmail.com

Huismus.

Trees Westerink

Zilverenmaan, Bennie Masman

Activiteiten

Van januari tot en met mei hebben we vier keer online vergaderd, daarna konden we twee keer een fysieke bijeenkomst houden. In november moest het helaas weer online. Het onderdeel fotobespreking is altijd weer een bijzonder leerzaam onderdeel van de bijeenkomsten;

Als groep zijn we twee keer in het veld geweest en daarnaast individueel doorgaan met fotograferen. Via de WhatsAppgroep zijn heel veel foto's en berichten uitgewisseld;

Door eigen leden zijn onderwerpen behandeld, zoals bewegingsfotografie (bewust bewegen tijdens opname) en Focus stacking (meerdere scherpstellingen vanuit één standpunt);

De mogelijkheden om te exposeren waren beperkt, maar in het voorjaar hebben we een expositie ingericht in het zorgcentrum Hoog Schuilenburg in Almelo;

Het organiseren van een fotografie workshop (theorie en praktijk) als onderdeel van het IVN jaarprogramma.

Bewegingsfotografie.

Sandra de Jong

Diversen

De website van onze vereniging is zeker de moeite waard om regelmatig te bezoeken. Deze wordt bijgehouden door webmaster Ton Kappert;

Marijke Hegeman verzorgt de Facebookpagina;

Leden van de fotowerkgroep zorgen voor de seizoengebonden foto's van het verenigingsblad Spinsels.

Secretaris fotowerkgroep Jaap de Beer

DE KERKUILEN IN DE GEMEENTE HELLENDOORN – 2021

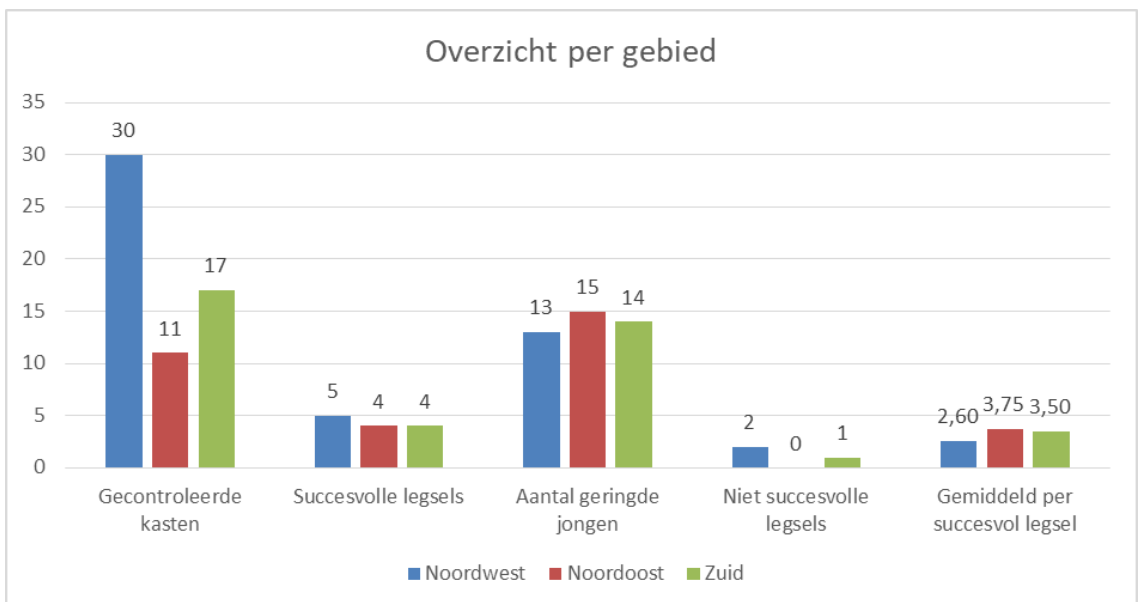

Dankzij de medewerking van de kashouders bij wie we kerkuilenkasten kunnen plaatsen en controleren, waarvoor onze dank, hebben we ook in 2021 weer gewerkt aan de instandhouding van de kerkuil in de gemeente Helleendoorn. Ook de hulp van de vrijwilligers (zie onder aan het verslag) en onze ringer Albert Stevens is daarbij van belang. Deze samenwerking heeft geleid tot onderstaand resultaat.

In 2021 zijn 42 jongen geringd.

Regio:	Noordwest	Noordoost	Zuid	Totaal
Gecontroleerde kasten	30	11	17	58
Succesvolle legfels	5	4	4	13
Aantal geringde jongen	13	15	14	42
Aantal niet geringde jongen	0	0	0	0
Niet succesvolle legfels	2	0	1	3
Gemiddeld per succesvol legfel	2,60	3,75	3,50	3,23

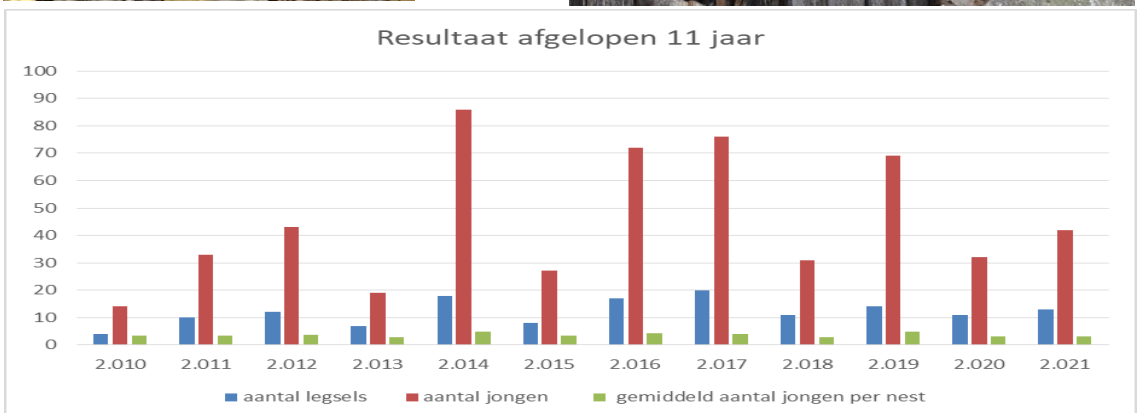
Het gemiddelde van het aantal geringde jongen per succesvolle legfel is 3,23. De verschillen tussen de gebieden blijft opvallend. Er zijn geen tweede legfels waargenomen.

Een overzicht van het resultaat van de afgelopen 11 jaar

Jaar	aantal legsels	aantal jongen	gemiddeld aantal jongen per nest
2.010	4	14	3,50
2.011	10	33	3,30
2.012	12	43	3,58
2.013	7	19	2,71
2.014	18	86	4,78
2.015	8	27	3,38
2.016	17	72	4,24
2.017	20	76	4,00
2.018	11	31	2,81
2.019	14	69	4,92
2.020	11	32	2,99
2.021	13	42	3,23

Duidelijk te zien in de grafiek is de wisseling per jaar. Dit is bij de kerkuilen erg afhankelijk van het aantal muizen dat beschikbaar is. Minder muizen, minder eieren, dus minder jongen.

De werkgroep heeft zich net als voorgaande jaren ook beziggehouden met het maken van nieuwe nestkasten ter vervanging van bestaande, in slechte conditie verkerende kasten. Ook werden nestkasten op nieuwe locaties opgehangen, dit bijvoorbeeld met behulp van een rolsteiger die met dank aan Gerald Snellink beschikbaar werd gesteld door Snellink schildersbedrijf. We hebben

daarbij langer koffiegedronken met de bewoonster dan we nodig hadden om de kast te plaatsen. Erg gezellig dus. Nestkasten werden schoongemaakt en waar nodig gerepareerd. We gaan ook een nieuwe manier uitproberen om predatie te voorkomen. Dit willen we gaan doen met oude antenne schotels. Ook overleg met en informatie geven aan kasteigenaren is een belangrijk deel van ons werk: alles hangt af van een goede verstandhouding en samenwerking.

Namens de kerkuil werkgroep
Marijke Hegeman, Johan Kroese, Wim Kulsdom, Frits Bosman, Douwe Slot, Hans Vlietstra, Jan Brinkman, Hennie Timmer en Jos Wennemers.

JAARVERSLAG PLANTENWERK GROEP 2021

Evenals in 2020 hadden we ook dit jaar te maken met beperkende maatregelen omtrent corona. Gelukkig waren er nog wel een paar gelegenheden om met elkaar iets te kunnen ondernemen.

Zo hebben we in april 2021 een mooie Heemtuin bezocht in Hengelo (Ov). Deze Hengelose IVN-tuin in stadspark het Weusthag was zeer de moeite waard. In deze tuin zijn planten te zien, zoals deze vroeger en nu in het Twentse cultuur- en natuurlandschap aangetroffen kunnen worden. Te denken valt aan graslanden, insectentuin, moeras, graanakkers, natte en droge heide, kruidentuin, medicinale planten, stinzentuin e.d. Teveel om op te noemen. De IVN-tuin in Hengelo heeft mede een educatieve doelstelling en organiseert ook samen met leerlingen van basisscholen cursussen en het uitvoeren van tuinonderhoud. Wij waren er op een regenachtige woensdagavond en werden hartelijk ontvangen door de twee aanwezige IVN-ers, die ons van allerlei informatie voorzagen. Wij vonden dit bezoek zeer geslaagd en denken eraan om hier in een ander jaargetijde zeker nog eens met de Plantenwerkgroep terug te komen.

Zonsondergang tuinbezoek Haarle 16 juni 2021

Op 16 juni 2021 stond er een tuinbezoek gepland bij de familie Renting te Haarle. Op deze mooie avond werden we rondgeleid door de prachtige landschapstuin en de naast gelegen akker. Deze akker is door de vrijwilligersvereniging 'Haarle Groen' met akkerkruiden ingezaaid. We troffen in deze grote tuin een grote bloemenpracht aan. Er was niet alleen veel te zien, maar er was ook veel te vertellen over de geschiedenis van deze plek. Dat was zeker interessant. En aan het einde van ons bezoek werden we nog met een mooie zonsondergang verrast.

Fietsen langs de vistrappen deden we op 14 augustus 2021. Bewust hadden we ervoor gekozen om dicht bij huis te blijven om het zo coronaproof mogelijk te houden. En hoe mooi onze streek of 'achtertuintuin' is, hebben we deze dag met elkaar weer kunnen ervaren. Het was heerlijk fietsweer en onderweg genoten we van een picknick, een wandeling en een excursie.

Aan het einde van deze dag sloten we af met een gezellig etentje op het terras bij Tante Stoof.

Fietsexcursie vistrappenroute 14 augustus 2021

Marianne Verhoeven.

JAARVERSLAG 2021 WERKGROEP GEOLOGIE

Het accent van de activiteiten van de werkgroep Geologie is de afgelopen jaren komen te liggen op kennisoverdracht. Over zwerfstenen en fossielen en over het gebied van de Sallandse Heuvelrug en omgeving. Hieronder vallen het op verzoek verzorgen van lezingen over het ontstaan van de Sallandse Heuvelrug, het begeleiden van wandelingen over het geologieleerpad, - de groene wandelroute -, en het onderhoud van de geologietrolley en de geologievitrine in het Buitencentrum. Ook onderhoudt de werkgroep een aantal geologische collecties die aan de werkgroep zijn geschonken of in bruikleen zijn gegeven. Vanwege de covid-19 pandemie was het Buitencentrum niet of slechts gedeeltelijk geopend. De geologietrolley is als gevolg daarvan het grootste gedeelte van het jaar niet voor het publiek te raadplegen geweest.

Krimp

Het ledental van de werkgroep neemt door vergrijzing en overlijden en het ontbreken van nieuwe aanwas al jaren af en nadert inmiddels een kritisch punt. De groep bestond in 2021 uit nog slechts drie personen, waarvan de jongste 66 en de oudste 86 jaar was.

Educatie

Vanwege met name de coronaperikelen hebben slechts weinig activiteiten plaats gevonden in dit verslagjaar. Op 26 mei heeft de coördinator tijdens de jubileumfietsstocht ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan van de Nederlandse Geologische Vereniging de deelnemers het een en ander verteld over het bijzondere Hellinghoogveen op de flank van de Sprengenberg in Haarle.

Ook heeft de coördinator een PP-presentatie over het ontstaan en de geomorfologie van de Sallandse Heuvelrug verzorgd voor een groep studenten Geodata. Aansluitend volgde een excursie met deze studenten, waarbij de groene route van het ijstijdpad werd gevolgd,

Digitaal heeft de coördinator informatie over het ijstijdpad en de Sallandse Heuvelrug verstrekt aan enkele belangstellende IVN-ers elders uit het land. Ook is er digitaal contact geweest met *medewerkers van IVN Overijssel in Zwolle, die bezig zijn de geologische route om te werken tot een route-app die kan worden gedownload op de telefoon. Langs de route komen paaltjes met QR-codes die toegang geven tot informatie en een scala aan opdrachten. De verwachting was dat deze route-app in de loop van 2021 voor gebruik beschikbaar zou komen, maar dat zal nu waarschijnlijk in 2022 gebeuren.*

Willem Zuethoff

Werkgroepen	Coördinatoren	Email	Telefoon (0548)
Cursussen	Ton Kappert	tonkappert52@gmail.com	610237
Geologie	Willem Zuethoff	billyzet@planet.nl	654909
Heemtuin	Hendrik ter Haar	hthaar@hotmail.com	610647
Jeugd natuurclub	Linda de Haan	i.m.de.haan@ivn.nl	06-29538640
Natuurgidsen	Dorie Bruggeman	doriebruggeman@hotmail.com	595548
Natuurlijk puur	Pascal Zwiars	natuurlijkpuur@outlook.com	06 - 46782400
Aan te vragen excursies	Hanneke van Schooten	hannekevanschooten@hotmail.com. tel. 615930 of 06-17891557	
Paddenstoelen	Gerard ten Have	gerardtenhave@hotmail.com	06-12434549
Planten	Marianne Verhoeven	marianneverhoeven@xs4all.nl 0548-625588 of 06-30876525	
Trolleys	John Rolf		612152
	Eric Ruiten (SBB)		750445
Vogels	Anton van Beek	anton.van.beek@planet.nl	363799
Vrijwillig Natuurbeheer	Gerard Huis in 't Veld	famhuisintveld@hotmail.com	614445
Fotogroep	Otlis Sampimon	ocsampimon@gmail.com	619223
	en mobiel 06-51623392		
	Ton Kappert	tonkappert52@gmail.com	610237
	en mobiel 06 - 28151298		
Reptielen en amfibieën	André Marissen	andremarissen@hotmail.com	617736
<u>Overige activiteiten</u>			
CNME	woensdagmiddag geopend.		
	Annelied Bugel	cnmehellendoorn@gmail.com	06-10420954
Publiciteit	Anny Alferink,		610237
Facebook	Marijke Hegeman—Schipper	hegeman.schippers@home.nl	
Website	www.ivn.nl/afdeling/hellendoorn-nijverdal		
	webmaster: Ton Kappert	tonkappert52@gmail.com	610237
<u>Vertrouwenspersonen</u>			
Anny Alferink	Anny Alferink,	annyalferink@zonnet.nl	610237
Gerard Huis in 't Veld	famhuisintveld@hotmail.com		614445

Jaarverslagen 2021 van het
IVN Hellendoorn-Nijverdal

